

TEMAT ZAJĘĆ: ZAKŁADAMY KLIMATYCZNĄ REDAKCJĘ SZKOLNĄ!

KRÓTKI OPIS SCENARIUSZA:

Scenariusz na pierwsze spotkanie Klimatycznej Redakcji Szkolnej. Podczas spotkania grupa uzupełni wizytówkę Redakcji, określi cel jej działania oraz odbiorców i odbiorczynie materiału dziennikarskiego, który zostanie opracowany przez członków i członkinie Redakcji.

WPROWADZENIE

Przywitaj uczniów i uczennice i zapowiedz, że dziś odbędzie się pierwsze spotkanie Waszej redakcji. Zaprosz ich do dyskusji o tym, jaki będzie cel ich projektu, jaką formą dziennikarską chcieliby się zająć i dla kogo chcieliby opracować materiał dziennikarski. Pomocne informacje znajdziesz w [Przewodniku po redakcjach](#).

Poinformuj uczniów i uczennice, że redakcja będzie działać w formie projektu młodzieżowego. Projekt młodzieżowy jest zespołowym działaniem koncentrującym się na wybranym problemie, który grupa młodzieżowa stara się wspólnie rozwiązać, a w przypadku Klimatycznej Redakcji Szkolnej – opisać bądź przedstawić w innej formie (podcast, wideo), ale i znaleźć możliwe rozwiązania.

Nie podajemy czasu poszczególnych aktywności. Nauczyciel, nauczycielka powinna dostosować czas do charakteru grupy. Być może grupa będzie potrzebowała więcej niż 1 spotkania, aby wykonać wszystkie kroki prowadzące do założenia redakcji.

1. Planowanie projektu. Przekaż uczniom i uczennicom kartę pracy z załącznika. Zapowiedz, że będziecie do niej wpisywać ustalenia. Karta stanie się wizytówką redakcji, którą możecie przestać koordynatorce projektu i która będzie wymagana do zgłoszenia się na warsztaty i mentoring.

A. Założenie redakcji szkolnej

Redakcja szkolna wymaga zaangażowania młodzieży, dlatego też, aby zacząć pracę, uczniowie i uczennice muszą się zastanowić nad podstawowymi zagadnieniami:

- *Ile czasu jesteśmy w stanie poświęcić na wykonywanie działań w ramach redakcji?*
- *Jak i gdzie będziemy się spotykać? W jaki sposób będziemy się komunikować poza spotkaniami?*
- *W jakich miesiącach i dniach będziemy pracować?*
- *Jak nazwiemy swoją redakcję?*

B. Określenie celu.

Poproś uczennice i uczniów o precyzyjne sformułowanie celu działalności redakcji szkolnej. Przypomnij cele programu „1Planet4All - Razem dla klimatu!” (Załącznik nr 1), ale zwróć uwagę, że cele te są bardzo ogólne, a redakcja powinna skupić się na konkretnym i łatwo mierzalnym celu.

W wykonaniu tego zadania mogą być pomocne odpowiedzi na następujące pytania:

Dotyczące motywacji wewnętrznej:

- *Po co i dlaczego chcemy napisać dany tekst/stworzyć filmik?*
- *Jakie są nasze motywacje?*
- *Co umiemy i chcemy wnieść do projektu?*
- *Czego chcemy się dowiedzieć?*

Dotyczące odbiorców i odbiorczyń:

- *Co chcemy przekazać?*
- *Jak chcemy wpłynąć na społeczność szkolną lub lokalną?*

Dotyczące programu i samego celu:

- *Jak nasz cel jest powiązany z celami programu 1Planet4All - Razem dla klimatu?*
- *Po czym poznamy, że cel redakcji został osiągnięty?*

Przy określeniu celu pomocny będzie [Przewodnik po Klimatycznych Redakcjach Szkolnych](#). Członkowie i członkinie redakcji znajdują tam opis metody S.M.A.R.T., która jest przydatna przy określeniu celu projektu. Redakcja powinna skorzystać również z [Celownika](#), który pomoże wyznaczyć mniejsze cele, które prowadzą do celu głównego.

Przekaż uczniom i uczennicom, że dobry projekt ma swoje kryteria, którymi zespół kieruje się określając cel. Kryteria sukcesu, które są dla nich wyznacznikiem zapisane są w [Przewodniku po Klimatycznych Redakcjach Szkolnych](#).

c. Ustalenie odbiorcy

Kolejny krok to ustalenie odbiorcy działań redakcji. Uczniowie i uczennice powinni kierować swoje działania i materiały do społeczności szkolnej i/lub lokalnej, jednak aby działania te były lepiej dopasowane do odbiorcy, należy bliżej określić jego cechy.

Zwróć uwagę młodzieży, że inaczej zwracamy się do różnych osób, w zależności od wieku, wykształcenia, pochodzenia. To samo dotyczy działań redakcji. Warto zawęzić grupę odbiorców, aby przekaz był sprofilowany i znalazł podatny grunt odbioru.

Aby określić cechy odbiorcy działań i materiałów dziennikarskich młodzieży, członkowie i członkinie redakcji powinni odpowiedzieć na następujące pytania:

- *Dla kogo chcemy pisać?*
- *Kim jest nasz odbiorca?*
 - *W jakim jest wieku?*
 - *Co go interesuje?*
 - *Z jakich mediów najczęściej pozyskuje informacje?*
 - *Jaka jest jego wiedza na temat zmiany klimatu?*
 - *Czy widzi potrzebę podejmowania działań powstrzymujących zmianę klimatu?*
 - *Jak zmiana klimatu może wpłynąć na jego życie? Co może go zmotywować do działania na rzecz ochrony klimatu?*
- *Jakiej zmiany u odbiorcy oczekujemy? Po czym poznamy, że zmiana zaszła?*

Młodzież może również przygotować profil przykładowego odbiorcy, wyobrażając go sobie jako rzeczywistą osobę i opisując jego charakterystykę.

D. Określenie tematu i formy

Zachęć uczennice i uczniów do zastanowienia się nad tematem, który chcieliby podjąć w swoim materiale dziennikarskim. Zwróć uwagę, że temat powinien być dostosowany do celu redakcji (podpunkt B) i odbiorcy (podpunkt C).

Poproś, aby swoje pomysły zapisali na karteczkach recyklingowych lub na wirtualnej tablicy (np. Jamboard) zgodnie z zasadą 1 karteczka = 1 pomysł. Karteczki z pomysłami umieść w widocznym dla wszystkich miejscu np. na tablicy.

Poproś kilka osób, aby przedstawiły i umotywowały swoje propozycje. Zadbaj, aby je wyeksponować, np. wywiesić plakaty w widocznym dla wszystkich miejscu. Zachęć uczennice i uczniów, aby zapoznali się z wszystkimi pomysłami i wspólnie przedyskutowali ich przydatność i możliwość wykorzystania w rozwiązaniu problemu. Moderuj ten etap pracy młodzieży zachęcając ją do wybrania takiego pomysłu/rozwiązania, w którego realizację są gotowi się zaangażować i mają odpowiednie do tego środki. Dokonanie wyboru kończy etap generowania pomysłów.

Przy określeniu tematu pomocny będzie [Przewodnik po Klimatycznych Redakcjach Szkolnych](#) (str. 11-13). Młodzież znajdzie tam odpowiedzi, jak wybrać temat, a także inspiracje w postaci profesjonalnych materiałów dziennikarskich. Zachęć uczniów i uczennice do przejrzania materiałów przygotowanych przez inne redakcje szkolne, które są umieszczone na naszej [stronie z dobrymi praktykami](#).

Kiedy uczniowie i uczennice wybiorą temat, warto zastanowić się, jaka forma będzie odpowiednia do jego zaprezentowania: tekst, film, a może fotoreportaż? Przy wyborze formy, warto przypomnieć sobie odpowiedzi na pytania z podpunktów A, B i C, zwłaszcza:

- *Czego chcemy się nauczyć?*
- *Jakie mamy umiejętności?*
- *Ile czasu możemy poświęcić na przygotowanie materiału?*
- *Kim jest nasz odbiorca i jaki materiał go zainteresuje?*

Młodzież może mieć różnorodne propozycje rozwiązania problemu. Wśród nich mogą być np. prowadzenia bloga, gazety internetowej, specjalnej grupy w mediach społecznościowych, strony www poświęconej tematyce klimatu, telewizji internetowej, radia internetowego, opracowanie komiksu, nakręcenie filmu, przeprowadzenie wywiadów, cykle reportaży itp. Poszczególne etapy opisane w punktach a – d mogą być wielokrotnie powtarzane.

Ten etap pracy w projekcie rozwija kreatywność i inicjatywność uczniów, dlatego niezwykle ważne jest **wycofanie się** nauczyciela i przyjęcie roli obserwatora procesu generowania pomysłów i ich realizacji, a w razie potrzeby, roli facylitatora. Postawa nauczyciela powinna wspierać proces generowania pomysłów. Podpowiadanie, dzielenie się własnymi refleksjami, czynione w najlepszej wierze, może mieć negatywny wpływ na tę część pracy, a w konsekwencji na przebieg i efekty całego projektu. Rolą nauczyciela jest **wspieranie**, nawet wtedy, gdy on sam podjąłby zupełnie inne działania. Zachęcamy do przyjęcia takiej roli w czasie trwania całego projektu, a przede wszystkim podczas tworzenia przez uczennice i uczniów materiałów dziennikarskich.

Rekomendujemy wsparcie takich pomysłów, których realizacja będzie energooszczędna i przyjazna dla środowiska. Radzimy zrezygnowanie z biuletynów, ulotek, gazetek papierowych z uwagi na duże koszty środowiskowe i krótką dostępność informacyjną (zużycie papieru, toneru i energii na druk, przeczytane stają się odpadem). Zachęcamy do podjęcia takiej rozmowy z młodzieżą np. Skąd się bierze papier? (wycięte drzewa), Jak wpływa na klimat stale rosnące zużycie papieru? Papier ksero jest papierem wysokogatunkowym i bielonym, którego produkcja wymaga dobrej jakości surowca oraz zużycia znacznych ilości środków bielących, energii i czystej wody. Produkcja papieru jest źródłem ścieków. W jaki sposób produkcja papieru oddziałuje na klimat?

2. Zachęć członków i członkinie redakcji szkolnej do ustalenia podstawowych zasad współpracy i spisania ich w formie kontraktu. Zapowiedz, że kolejne ustalenia redakcja powinna ustalić na drugim spotkaniu z pomocą kolejnych kroków opisanych w [Przewodniku po redakcjach szkolnych](#) i zaprosz do ustalenia czasu przyszłego spotkania.
3. Przypomnij młodzieży o [Celowniku](#). Opowiedz, że jest on narzędziem, które pomaga planować pracę redakcji, ale też pracę indywidualną. Zachęć młodzież do przygotowania jednego Celownika dla redakcji i powieszenie go w miejscu spotkań (lub online) wraz z wypełnioną kartą pracy. Narzędzia te mają wesprzeć proces planowania i realizacji założonych celów.
4. Poproś uczennice i uczniów, aby indywidualnie zastanowili się, co mogą wnieść do pracy redakcji szkolnej i jaki może być ich cel indywidualny powiązany z projektem. Może być to:
 - zwiększenie wiedzy nt. zmiany klimatu, np. przeczytanie 3 rzetelnych książek dotyczących zmiany klimatu (proponujemy książki można znaleźć w [Biblioteczce klimatycznej](#)),
 - zmiana postaw np. wybranie jednego dnia w tygodniu bez mięsa (proponujemy skorzystanie z [Kalendarza wyzwań](#)),
 - działanie np. przeprowadzenie prezentacji w klasie nt. zmiany klimatu (można skorzystać z [gotowych prezentacji](#)).

Zapowiedz, że te cele mogą zapisać w Celowniku.

5. Poinformuj uczniów i uczennic, że pod koniec programu *1Planet4All - Razem dla klimatu!* czeka ich podsumowanie pracy redakcji. Aby ułatwić podsumowanie, zaprosz członków i członkinie redakcji do wypełniania w trakcie swojej pracy Celownika dołączonego do [Przewodnika po redakcjach szkolnych](#) oraz przyjrzeniu się kryteriom sukcesu opisanym w tym przewodniku. Wyświetl najważniejsze pytania, na które będą musieli odpowiedzieć podczas podsumowania, i zaprosz do tego, by co jakiś czas wspólnie się nad nimi zastanowili i zapisali swoje refleksje, które przydadzą się na spotkaniu podsumowującym:
 - 1) Co możemy jeszcze zrobić, aby osiągnąć cel?
 - 2) Jakie korzyści z projektu mają Twój rówieśnicy/nauczyciele/rodzice?
 - 3) Jaki jest wpływ projektu na szkołę?
 - 4) Jaki jest wpływ projektu na społeczność lokalną?
 - 5) Jak oceniasz wpływ projektu na działania związane z ochroną klimatu?

Zwróć uczniom i uczennicom uwagę na to, że prowadzenie redakcji szkolnej jest procesem, podczas którego naberą nowe umiejętności, np. umiejętność pracy w grupie i krytycznej analizy informacji, które do nich docierają. Osiągnięcie założonego celu jest ważne, ale równie ważny jest cały proces, który doprowadza nas do celu. W śledzeniu postępów pracy pomoże im Celownik, który będzie przypominał o celach projektu i celach, które sami sobie założą.

6. Pogratuluj uczennicom i uczniom wykonanej pracy i utworzenia szkolnej redakcji (jednej lub kilku). Zapowiedz, że na kolejnym spotkaniu zaplanujecie konkretne działania, harmonogram i podział zadań. Do pracy będziecie używać [Przewodnika po redakcjach szkolnych](#). Na koniec zachęć do wykonania po lekcjach testu osobowości (<https://www.16personalities.com/pl/darmowy-test-osobowosci>) oraz zapoznanie się z wymaganiami, jakim powinni sprostać członkowie i członkinie redakcji szkolnej poprzez

analizę Mapy Karier (<https://mapakarier.org/>). Takie spojrzenie w głąb własnych możliwości może pomóc w znalezieniu swojego miejsca w projekcie oraz wskazać drogę do realizacji celów.

Wykonanie testu osobowości i analiza wymagań dla wybranych zawodów z Mapy Karier zwykle jest atrakcyjnym zadaniem dla uczniów i uczennic, dlatego może skupić ich uwagę na dłuższy czas.

ZAŁĄCZNIKI:

Załącznik nr 1: [Karta pracy: Wizytówka redakcji](#)

Załącznik nr 1: **Karta pracy: Wizytówka redakcji**

Nazwa redakcji			
Cel działania redakcji			
Odbiorcy i odbiorczynie materiału dziennikarskiego			
Skład redakcji (Imię i nazwisko)	Zadania	Potrzebne umiejętności lub/i kompetencje	Uwagi
Kontrakt (nasze zasady pracy)			

Niniejszy materiał został przygotowany w ramach programu „1Planet4All - Razem dla klimatu!”, którego organizatorem jest Centrum Edukacji Obywatelskiej.

Projekt współfinansowany w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP i z środków Unii Europejskiej.

Wydawca:

Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej
ul. Noakowskiego 10, 00-666 Warszawa
tel. 22 622 00 89
www.ceo.org.pl
Warszawa 2021

Autorki: Grażyna Skirmuntt, Sonia Gogulla

Aktualizacja: Marta Jackowska-Uwadizu, Joanna Humka

Scenariusz bazowy do programu *1Planet4All - Razem dla klimatu!* jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Fundacji Centrum Edukacji Obywatelskiej. Utwór powstał w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej realizowanej za pośrednictwem MSZ RP w roku 2020. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o programie polskiej współpracy rozwojowej.

Strona internetowa programu:

<https://ekologia.ceo.org.pl/1planet4all/>

Publikacja w wersji elektronicznej jest dostępna na stronie:

<http://bit.ly/Bazowe4All>